

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n muuttamisesta sekä laiksi eräiden kotihoitotukien verovapaudesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että lakisäätöinen lapsen kotihoidon tuki kaikkine lisineen katsottaisiin verotuksessa saajansa veronalaiseksi ansiotuloksi. Samalla ehdotetaan, että lakisäätöistä järjestelmää edeltäneen valtioneuvoston hyväksy-

män lasten kotihoitotukijärjestelmän puitteissa tai muutoin vastaavin perustein maksettu taloudellinen tuki säädettäisiin edelleen verovapaaksi tuloksi.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Lasten kotihoidon tukijärjestelmä perustuu 21 päivänä helmikuuta 1980 lasten kotihoidon tuen myöntämisen perusteista annettuun valtioneuvoston päätökseen (135/80) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (80/82 ja 233/84). Valtion varoista rahoitetun kotihoidon tuen lisäksi on osassa kuntia maksettu kuntien itse kokonaan kustantamaa kotihoidon tukea. Tuen maksamisen perusteet ovat vaihdelleet. Valtioneuvoston hyväksymän lasten kotihoitotukijärjestelmän puitteissa tai muutoin vastaavien perusteiden mukaisesti kunnan lapsen huoltajalle antama taloudellinen tuki on vuosittain säädetty verovapaaksi tuloksi. Verotusta koskevilla ohjeilla on äsmennetty kunnan maksaman tuen verovapauden edellytyksiä.

Lasten hoitoa ehdotetaan 12 päivänä lokakuuta 1984 annetussa hallituksen esityksessä pienten asten hoidon kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE n:o 202/84 vp.) kehitettäväksi muun ohessa siten, että vuoden 1990 loppuun mennessä voidaan kaikille alle 3-vuotiaille lapsille järjestää äitiyspäivärahakauden päättymisen jälkeen

joko kunnallinen päivähoitopaikka tai suorittaa perheelle tukea lapsen hoitamiseksi muulla tavoin. Esitykseen sisältyvän lasten kotihoidon tukea koskevan ehdotuksen mukaan kunta tietyin edellytyksin suorittaa tuen saajaksi ilmoitetulle lapsen vanhemmalle tai muulle huoltajalle taloudellista tukea, johon kuuluu perusosa, sisaruskorotus ja lisäosa. Järjestelmä on ehdotettu saatettavaksi voimaan asteittain vuoden 1985 alusta lukien. Sen kustannukset on tarkoitus jakaa valtion ja kuntien kesken, ja soveltaa siirtymäkauden jälkeen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (677/82).

Lakisäätöistä järjestelmää kehitettäessä tuen veronalaisuus on otettu huomioon. Tuen veronalaisuus perustuu laajan veropohjan tarkoituksenmukaisuuteen progressiivisessa tuloverojärjestelmässä, jotta kokonaistulojen määrä eikä niinkään tulojen laatu vaikuttaisi verorasituksen jakautumiseen verovelvollisten kesken. Vastaavat veronalaisuutta koskevat ratkaisut on tehty useiden viime vuosien sosiaalipoliittisten uudistusten yhteydessä, esimerkiksi äitiyspäivärahan suhteen. Lapsen kotihoidon tuki maksetaan välittömästi äitiyspäivärahakauden jälkeen. Äitiyspäivärahan

ja lapsen kotihoidon tuen samankaltainen verotuskohtelu on saajan kannalta johdonmukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan verolainsäädäntöä muutettavaksi siten, että veronalaista lapsen kotihoidon tukea verotuksessa käsiteltäisiin kuten palkkaa ja muuta ansiotuloa. Tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 1 momentin sisältämää ansiotulojen luetteloa ehdotetaan täydennettäväksi lapsen kotihoidon tukea koskevalla lisäyksellä. Lapsen kotihoidon tuki olisi saajansa eli sen huoltajan, jolle tuki maksetaan, veronalaista ansiotuloa.

Valtioneuvoston hyväksymän lasten kotihoitotukijärjestelmän mukaisen verovapaan tuen maksamista jatketaan edelleen nykyisin perustein vuosina 1985—1987, jos äitiysrahan maksaminen on päättynyt vuoden 1984 puolella. Tämän tukimuodon osalta ehdotetaan säädettäväksi tuen verovapautta koskeva laki. Lakiehdotuksen mukaan kunnan alle 3-vuotiaan lapsen huoltajalle valtioneuvoston hyväksymän lasten kotihoitotukijärjestelmän puitteissa tai muutoin vastaavien perusteiden mukaisesti maksama taloudellinen tuki ei ole veronalaista tuloa, jos aika, jolloin perheellä on oikeus saada äitiysrahaa lapsesta, on päättynyt ennen lasten kotihoidon tuesta annettavan lain suunniteltua voimaantuloa 1 päivänä tammikuuta 1985. Verovapaus rajoittuu siis niiden alle 3-vuotiaiden lasten hoidon tukeen, joiden osalta äitiysrahakausi päättyy vuoden 1984 loppuun mennessä.

Eduskunnalle on annettu esitys veronalaisen lapsen kotihoidon tuen saattamisesta ennakkoperinnän piiriin.

2. Taloudelliset vaikutukset

Hallituksen esityksessä, joka koskee lasten hoidon kehittämistä, on selvitetty lapsen kotihoidon

tuen maksamiseen liittyviä taloudellisia kysymyksiä. Palautuvat verotulot kaikkien veronsaajien osalta ovat edellä mainitussa esityksessä esitetyn mukaan määrältään noin 50 miljoonaa markkaa vuonna 1985. Palautuva veromäärä kasvaa myöhemmin vuosina tuen määrän lisääntyessä.

Edellä mainitussa esityksessä on arvioitu tuen vaikutusta myös saajaperheiden verotuksessa. Lapsen kotihoidon tukea saaville on merkityksellistä, kumpi puolisoista tuen saa. Pienempituloisen puolison tulona tuen verotus muodostuu yleensä lievemmäksi verotuksen progressiivisuudesta johtuen. Pienempituloinen puoliso maksaa valtion tuloveroa vuonna 1985, mikäli hänen tulonsa ylittävät 28 000 markan määrän. Jos lapsen kotihoidon tuki on saajansa ainoa tulo siitä ei näin ollen peritä valtion tuloveroa. Useimmissa tapauksissa siitä kuitenkin peritään veroa kunnallisverotuksessa. Vähemmän ansaitsevan puolison saama tulonlisäys 24 400 markan tuloon saakka vaikuttaa suurempituloiselle puolisolalle valtionverotuksessa myönnettävän puoliso-vähennyksen määrään.

Verovapaiden kotihoitotukien maksaminen lakkaa vuoden 1987 alkupuolella nuorimpienkin kyseisiin tukiin oikeuttavien lasten täyttässä 3 vuotta.

3. Voimaantulo

Lait on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun Eduskunta on ne hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (604/84), näin kuuluvaksi:

17 b §

Ansiotuloksi katsotaan:

1) palkkatulo ja siihen verrattava henkilökohmainen tulo;

2) 20 §:n 8, 9 ja 10 kohdassa tarkoitettut tulot;

3) 22 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu eläke ja perhe-eläke;

4) aikaisempaan virka- tai työsuhteeseen taikka siihen liittyvään vakuutukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;

5) yrittäjä- tai luottamusmiestoimintaan perustuva eläke ja perhe-eläke;

6) maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69), luopumiseläkelaisissa (16/74), yrittäjien eläkelaisissa (468/69), työntekijäin eläkelain (395/61) 1 b §:ssä ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläke ja perhe-eläke;

7) metsässä tapahtuneen hankintakaupan tai muun siihen verrattavan myynnin yhteydessä verovelvollisen tekemän työn arvo;

8) verovelvollisen porotalouden hyväksi tekemän työn arvo;

9) työvoimatoimiston myöntämä nuorten harjoitteluraha; sekä

10) lasten kotihoidon tuesta annetussa laissa (/) tarkoitettu kotihoidon tuki.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

eräiden kotihoitotukien verovapaudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtion- ja kunnallisverotuksessa ei ole veronalaista tuloa taloudellinen tuki, jonka kunta antaa alle 3-vuotiaan lapsen huoltajalle:

1) jos tuki myönnetään valtioneuvoston hyväksymän lasten kotihoitotukijärjestelmän puitteissa tai muutoin vastaavien perusteiden mukaisesti; ja

2) jos aika, jolloin perheellä on oikeus saada sairausvakuutuslaissa (364/63) tarkoitettua äitiys-

rahaa edellä mainitusta lapsesta, on päättynyt ennen vuoden 1985 alkua.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Lakia sovelletaan vuosilta 1985—1987 toimitettavissa verotuksissa.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pekka Vennamo

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (604/84), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

17 b §

Ansiotuloksi katsotaan:

- 1) palkkatulo ja siihen verrattava henkilökohtainen tulo,
- 2) 20 §:n 8, 9 ja 10 kohdassa tarkoitetut tulot,
- 3) 22 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu eläke ja perhe-eläke,
- 4) aikaisempaan virka- tai työsuhteeseen taikka siihen liittyvään vakuutukseen perustuva eläke ja perhe-eläke,
- 5) yrittäjä- tai luottamusmiestoimintaan perustuva eläke ja perhe-eläke,
- 6) maatalousyrittäjien eläkelaiissa (467/69), luopumiseläkelaiissa (16/74), yrittäjien eläkelaiissa (468/69), työntekijäin eläkelain (395/61) 1 b §:ssä ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläke ja perhe-eläke,
- 7) metsässä tapahtuneen hankintakaupan tai muun siihen verrattavan myynnin yhteydessä verovelvollisen tekemän työn arvo,
- 8) verovelvollisen porotalouden hyväksi tekemän työn arvo, sekä
- 9) työvoimatoimiston myöntämä nuorten harjoitteluraha.

Ehdotus

17 b §

Ansiotuloksi katsotaan:

- 1) palkkatulo ja siihen verrattava henkilökohtainen tulo;
- 2) 20 §:n 8, 9 ja 10 kohdassa tarkoitetut tulot;
- 3) 22 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu eläke ja perhe-eläke;
- 4) aikaisempaan virka- tai työsuhteeseen taikka siihen liittyvään vakuutukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;
- 5) yrittäjä- tai luottamusmiestoimintaan perustuva eläke ja perhe-eläke;
- 6) maatalousyrittäjien eläkelaiissa (467/69), luopumiseläkelaiissa (16/74), yrittäjien eläkelaiissa (468/69), työntekijäin eläkelain (395/61) 1 b §:ssä ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläke ja perhe-eläke;
- 7) metsässä tapahtuneen hankintakaupan tai muun siihen verrattavan myynnin yhteydessä verovelvollisen tekemän työn arvo;
- 8) verovelvollisen porotalouden hyväksi tekemän työn arvo;
- 9) työvoimatoimiston myöntämä nuorten harjoitteluraha; sekä
- 10) lasten kotihoidon tuesta annetussa laissa (/) tarkoitettu kotihoidon tuki.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta
1985 toimitettavassa verotuksessa.